

DHMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

GÖREVDE YÜKSELME YAZILI SINAVI

DHMİ HAKKINDA
DERS NOTU

ŞEF (AIM)

2021

İÇİNDEKİLER

KURULUŞ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

DHMI'nin Kısa Tarihçesi

- Hava Yolları Devlet İşletme İdaresi
- Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü
- Devlet Hava Meydanları İşletmesi Umum Müdürlüğü (DHMI)
- Meydan İşletme Müessesesi
- Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü (DHMI)

DHMI Genel Müdürlüğü Hakkında

- Misyon ve Vizyonu
- Temel İlke ve Değerleri
- Stratejik Amaçlar, Hedefler ve Performans Göstergeleri
- Kuruluşun Amaç ve Faaliyet Konuları
- Kuruluşunun Görevleri
- Kuruluşun Hukuki Durumu
- Denetleme
- İç Kontrol

DHMI'nin Organizasyon Yapısı

- Merkez Teşkilatı
- Taşra Teşkilatı

DHMI Genel Müdürlüğünün KÖİ Projeleri

- Yap İşlet Devret Modeli
- Kiralama Modeli

DHMI'NİN KISA TARİHÇESİ

Hava Yolları Devlet İşletme İdaresi

Ülkemiz sivil havacılık faaliyetlerinin, 1912 yılında, bugünkü İstanbul Atatürk Havalimanı civarında kurulan hangarlar ve uçak iniş-kalkış meydanı ile başladığı kabul edilmektedir. Cumhuriyet devrinde havacılığın önemi göz önüne alınarak bu konudaki çalışmalar hızlandırılmış ve birçok aşamalardan sonra Atatürk'ün "İstikbal Göklerdedir" hedefi doğrultusunda 20 Mayıs 1933 tarihinde **2186 sayılı Kanun ile Milli Müdafaa Vekilliğine** (Milli Savunma Bakanlığına) merbut (bağlı) ve hükmi şahsiyeti haiz, mülhak (katma) bütçe ile idare edilen; bugünkü Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMI) Genel Müdürlüğünün de başlangıcını oluşturan "**Hava Yolları Devlet İşletme İdaresi**" kurularak, Türk Sivil Havacılığı ilk defa kurumsal yapıya kavuşarak, havayolları tesis etmek ve bu yollar üzerinde nakliyat yapma görevleri bu Kuruluşun sorumluluğuna verilmiştir.

Bu dönemde, Daha önce askeri ihtiyaçlar nedeni ile alınmış olan uçakların, yolcu ve yük nakline uygun hale getirilmesi ile İstanbul, Eskişehir ve Ankara'ya haftada 3 gün, toplam koltuk kapasitesi 28 olan 5 uçakla seferlere başlanmıştır.

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü

Havaalanı yapımının önemi doğrultusunda 3 Haziran 1938 tarihinde 3424 sayılı Kanunla, **Hava Yolları Devlet İşletme İdaresi**, *Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü* adını alarak, Türkiye Cumhuriyeti hudutları içinde ve dışında havayolları tesis etmek ve bu yollar üzerinde tayyarelere yolcu, eşya ve posta nakliyatı yapmak üzere teşekkül etmiş, *Nafta (Bayındırlık Bakanlığına) Vekâletine* bağlı, hükmü şahsiyeti haiz ve mülhak (katma) bütçe ile idare edilen bir müessese olup, daha sonra da 21 Temmuz 1943 tarihinde 4467 sayılı Kanunla *Münakalât (Ulaştırma Bakanlığına) Vekâletine* bağlanmıştır.

1943 yılında Devlet Havayolları tarafından; 36 adet uçak ve 200 personel ile İstanbul, Eskişehir, Ankara, İzmir, Bursa, Elazığ, Erzurum, Kayseri ve Adana Havaalanı olmak üzere 9 havaalanına sefer düzenlenmekteydi.

1953 yılında yeni inşa edilen terminal binası ile Yeşilköy Havaalanı, uluslararası hava trafiğine açılarak Türkiye'nin dış dünyaya açılan ilk hava kapısı oldu.

Devlet Hava Meydanları İşletmesi Umum Müdürlüğü (DHMİ)

1944 yılında imzalanan Chicago Sözleşmesi, Ülkemiz ve Dünya sivil havacılığı için büyük önem arz etmektedir. Uluslararası Sivil Havacılık Antlaşması ile kurallara bağlanan havacılık faaliyetleri, II. Dünya Savaşı sonrasındaki teknolojik gelişmeler sonucu büyük gövdeli uçak imalatına geçilmesi ve bu doğrultuda tarifeli ticari yolcu ve yük taşımacılığının gelişmesi ile ivme kazanmıştır.

Bu gelişmelerin ülkemiz havacılık faaliyetlerini de etkilemesi sonucu, sivil havacılık alanındaki gelişmeler nedeniyle, hava meydanı ile uçak işletmeciliğinin aynı kuruluş tarafından yürütülmesine son verilerek, 21 Mayıs 1955 tarih ve 6623 sayılı Kanunla uçak işletmeciliği Türk Hava Yollarına, 28 Şubat 1956 tarih ve 6686 sayılı Kanunla, sivil hava meydanı ve limanların işletmeciliği, hava seyrüsefer, telekomünikasyon ve hava trafik kontrol cihaz ve sistemlerini işletmek ve hizmetlerini ifa etmek üzere **Münakalât (Ulaştırma Bakanlığı) Vekâletine** bağlı hükmi şahsiyeti haiz mülhak (katma) bütçeli Devlet Hava Meydanları İşletmesi Umum Müdürlüğüne (DHMİ) devredilmiştir.

Meydan İşletme Müessesesi

Meydan işletmeciliğinin katma bütçeli bir statü içerisinde yürütülmesinin yarattığı darboğazlar dikkate alınarak; 116 sayılı KHK ile “Devlet Havacılık ve Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü (DHHMİ)” adında, tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı bir Kamu İktisadi Kuruluşu kurulmuş ve 18 Kasım 1983 tarihinden itibaren çalışmalarına başlamıştır. Kuruluşun ilgili olduğu Bakanlık Ulaştırma Bakanlığıdır. 116 sayılı KHK gereğince, 6686 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış ve böylece katma bütçeli DHMİ Umum Müdürlüğü lağvedilmiştir.

Devlet Havacılık ve Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü (DHHMİ) Yönetim Kurulu sınırlı sorumlu **Meydan İşletme Müessesesi'nin** kurulmasına karar vermiş ve bunun üzerine gerekli yasal işlemler tamamlanarak Meydan İşletme Müessesesi'ne tüzel kişilik kazandırılmış ve 01 Ocak 1984 tarihinden itibaren DHHMİ'ye bağlı olarak hizmet vermeye başlamıştır.

Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü (DHMİ)

1984 yılında, kısa bir süre Meydan İşletme Müessesesi adı altında hizmet veren kuruluş, Kamu İktisadi Teşebbüslerinin yeniden düzenlenmesi, Bakanlar Kurulu'nca 08 Haziran 1984 tarih ve 233 sayılı KHK ile gerçekleştirilmiş, bu kararname gereğince; DHHMİ Genel Müdürlüğü ve ona bağlı Meydan İşletme Müessesesi lağvedilmiş, bunların THY A.O. ve USAŞ'taki hisseleri hariç olmak üzere 30.11.1984 tarihli kapanış bilançolarında yer alan varlıkları, hakları ile borçları yeni kurulan Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'ne (DHMİ) devredilmiştir.

08 Haziran 1984 tarih ve 233 sayılı KHK'ye tabi olarak tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı bir Kamu İktisadi Kuruluşu (KİK) olan Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü 08 Kasım 1984 tarihinde Ana Statüsünün yürürlüğe girmesinden ve yine aynı tarihte Yönetim Kurulu'na yapılan atamalardan sonra hukuken faaliyete geçmiş ve 01.12.1984 tarihinden itibaren çalışmaya başlamış olup halen faaliyetlerini sürdürmektedir.

DHMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HAKKINDA

Türkiye Havalimanlarının işletilmesi ile Türkiye Hava sahasındaki hava trafiğinin düzenlenmesi ve kontrolü görevi, Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMİ) Genel Müdürlüğüne yerine getirilmektedir.

Türk Sivil Havacılık sektörünün altyapısını oluşturan tesis ve donanımıyla, 1933 yılından bu yana değişik isim ve statülerle hizmetlerini yürütmekte olan kuruluş, 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Ana Statüsü çerçevesinde 1984 yılından itibaren faaliyetlerini Kamu İktisadi Teşebbüsü olarak sürdürmektedir.

Kuruluşun An Statüsü ile belirlenen amaç ve faaliyet konuları ise;

Sivil Havacılık faaliyetlerinin gereği olan; hava taşımacılığı, havalimanlarının işletilmesi, meydan yer hizmetlerinin yapılması, hava trafik kontrol hizmetlerinin ifası, seyrüsefer hizmet ve kolaylıklarının kurulması ve işletilmesi, bu faaliyetler ile ilgili diğer tesis ve sistemlerin kurulması, işletilmesi ve modern havacılık düzeyine çıkarılmasını sağlamaktadır.

Üstlenmiş olduğu görevlerini Uluslararası sivil havacılık kural ve standartlarına göre yapmak zorunluluğuunda olan DHMİ Genel Müdürlüğü bu doğrultuda;

Uluslararası hava ulaşımında can ve mal emniyetini sağlamak ve düzenli ekonomik çalışma ve gelişmeyi temin maksadıyla yürürlüğe konulan Sivil Havacılık Anlaşmasına göre kurulan "Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı (ICAO-International Civil Aviation Organization)'nın üyesi bulunmaktadır. Ayrıca, " Avrupa Hava Seyrüsefer Güvenliğı Teşkilatı (EUROCONTROL)", Uluslararası Havalimanları Konseyi (ACI-Airports Council International) başta olmak üzere ilgili Uluslararası kuruluşların da üyesi bulunmaktadır.

DHMİ Genel Müdürlüğüne hava seyrüsefer ve havalimanı işletme hizmetleri çerçevesinde, hizmet verilen uçak ve yolcu trafiklerinde, son yıllarda önemli artışlar meydana gelmiştir. Özellikle, Uluslararası havalimanlarımızın dış hat uçak ve yolcu trafiklerinde önemli artış gerçekleşmiştir.

Kuruluşun Misyon ve Vizyonu

Misyon: Havacılık sektöründe uluslararası standartlarda, kaliteli, güvenli, konforlu, insana ve çevreye duyarlı ileri teknoloji ürünü alt yapı ve sistemlere ve yetişmiş insan gücüne dayalı hava seyrüsefer ve havaalanı işletme hizmetleri sunmaktır.

Vizyon: Hava trafik yönetimi ve havaalanı işletmeciliğı alanında, küresel boyutta rekabet gücüne haiz dünyanın öncü kuruluşlarından biri olmaktır.

Kuruluşun Temel İlke ve Değerleri

- Kalite, Konfor ve Şeffaflık
- Bilimsellik, Mesleki uzmanlık
- İleri teknoloji ve bilişim teknolojileri kullanımı
- Güvenirlilik ve Emniyet
- Çevreye ve insana duyarlılık
- Gelişime açıklık
- Verimlilik
- Ülke ekonomisine katkı sağlamak
- Etik ilkelere uygun çalışma
- Sürdürülebilirlik

Kuruluşun Stratejik Amaçlar ve Hedefler ve Performans Göstergeleri

- Hava seyrüsefer emniyetini en üst seviyede sağlamak.
- Havaalanı işletmeciliği hizmetlerini uluslararası standartlarda sağlamak,
- Bölgesel hava ulaşım merkezi olmak.
- Bölgesel hava eğitim üssü olmak.
- İnsan kaynaklarının optimum yönetimi ile hizmette kalite ve etkinliği artırmak.
- Kamu Özel İşbirliği projeleriyle havalimanı işletmeciliği sürdürülebilirliğinin sağlanması ile ekonomik açıdan verimli, çevreci, erişilebilir özelliklere haiz havalimanı konseptinin yaygınlaştırılması.

Kuruluşun Amaç ve Faaliyet Konuları

Sivil Havacılık faaliyetlerinin gereği olan; hava taşımacılığı, havalimanlarının işletilmesi, meydan yer hizmetlerinin yapılması, hava trafik kontrol hizmetlerinin ifası, seyrüsefer sistem ve kolaylıklarının kurulması ve işletilmesi, bu faaliyetlerle ilgili diğer tesis ve sistemlerin kurulması, işletilmesi ve modern havacılık düzeyine çıkarılması amacıyla teşkil edilen Kuruluşun temel faaliyet konuları aşağıda gösterilmiştir.

- Kanun, tüzük ve yönetmelik kalkınma planı ve yıllık programlar çerçevesinde; müesseselerini, bağlı ortaklıklarını ve iştiraklerini yönlendirme ve bunlar arasındaki koordinasyon ve işbirliğini sağlamak.
  - Bu faaliyetlerin yürütülmesi ve geliştirilmesi için kaynak sağlamak ve artırmak.
  - Gerektiği hallerde müesseseler, işletmeler, ortaklıklar kurmak veya kaldırmak veya kurulmuş bir ortaklığa iştirak edilmesi için gerekli teşebbüslerde bulunmak.
  - Lüzumu halinde müesseseler kurmak veya kaldırmak, ortaklıklar kurulması, kaldırılması veya kurulmuş bir ortaklığa iştirak edilmesi için gerekli teşebbüslerde bulunmak.
- Yurt dışında şirket kurmak ve/veya kurulmuş şirketlere iştirak etmek.
- Bağılı ortaklık ve müesseselerin bütçeleri ile fiyat, tarife ve yatırımlarının genel ekonomi ve sivil havacılık politikalarına uyumunu sağlamak.
  - Sivil havacılık ihtisas alanlarında dünya standartlarına göre personel yetiştirmek üzere eğitim tesisleri kurmak, kurdurmak ve bu tesisleri işletmek veya işlettirmek.

- İşletiminde bulunan havalimanları ile işletme dönemlerinin sonundan itibaren yap-işlet-devret modeli çerçevesinde yaptırarak işletimini özel sektöre verdiği terminallerini ve/veya hizmetin bütünlüğü yönünden gerek gördüğü diğer tesislerini 5335 Sayılı Kanunun 33. Maddesi çerçevesinde özel hukuk tüzel kişilerine kiralamak ve/veya işletme hakkını devretmek.
- İstihdamı geliştirme çalışmaları kapsamında düzenlenen beceri kazandırma programlarının uygulanmasını sağlamak.
- Kurulmuş ve kurulacak küçük ve orta büyüklükteki özel kuruluşlara idari ve teknik alanlarda rehberlik yapmak.
- Faaliyet konuları ile ilgili olarak Cumhurbaşkanlığı tarafından verilen görevleri yapmak.

Kuruluşun Görevleri

DHMİ Genel Müdürlüğünün Ana Statüsü ile belirlenmiş görevleri; sivil havacılık faaliyetlerinin gereği olan hava taşımacılığı, havalimanlarının işletilmesi, havalimanı yer hizmetlerinin sağlanması, hava trafik kontrol hizmetlerinin ifası, seyrüsefer sistem ve kolaylıklarının kurulması ve işletilmesi, bu faaliyetler ile ilgili diğer tesis ve sistemlerin kurulması, işletilmesi ve modern havacılık düzeyine çıkarılmasını sağlamaktır. Ayrıca, sivil havacılık ihtisas alanlarında, dünya standartlarına göre personel yetiştirmek üzere eğitim tesisleri kurmak, kurdurmak ve bu tesisleri işletmek veya işlettirmek ve işletiminde bulunan havalimanları ile işletme dönemlerinin sonundan itibaren yap-işlet-devret modeli çerçevesinde yaptırarak işletimini özel sektöre verdiği terminallerini ve/veya hizmetin bütünlüğü yönünden gerek gördüğü diğer tesislerini 5335 Sayılı Kanunun 33. maddesi çerçevesinde özel hukuk tüzel kişilerine kiralamak ve/veya işletme hakkını devretmek, yurt dışında şirket kurmak ve/veya kurulmuş şirketlere iştirak etmek de Kuruluşumuzun görevleri arasında yer almaktadır.

Kuruluş ana faaliyet alanları havalimanı işletmeciliği ve seyrüsefer hizmetleri olup; işletme ve hava seyrüsefer hizmetlerinin sağlanması kapsamındaki görev ve sorumluluklar şunlardır:

- Kuruluş tarafından belirlenen amaç, ilke ve talimatlara uygun olarak havalimanı işletme hizmetlerinin ulusal ve uluslararası ihtiyaçlara cevap verecek şekilde yürütülmesi amacıyla tüm faaliyetlerin yönetimi, denetim ve koordinasyonunu sağlamak.

- Genel Müdürlüğümüzce işletilen ve/veya kiralama yolu ile işletme hakları devredilen havalimanlarında verilecek hizmetlerin ulusal ve uluslararası mevzuata uygunluğunu belirlemek üzere araştırma ve incelemeler yapmak. Hava trafiğinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için gerekli yer hizmetleri desteğini sağlamak amacıyla tüm faaliyetleri planlamak, koordine etmek ve denetlemek.
- Yeni hizmete açılacak havalimanları ve heliportlara ait ilk ruhsat ve sertifikasyon alımı başvuru çalışmalarını yapmak, halihazırda ruhsatı ve sertifikası olan havalimanlarının temdit ödemelerini yapmak ve mevcut ruhsat ve sertifikanın devamına yönelik olarak işletme hizmetlerinin belirlenen standartlarda sürdürülebilirliğini sağlamak.
- Havalimanı Başmüdürlük/Müdürlükleri ile sağlanan koordinasyon sonucunda gerek mevcut tesisler gerekse yeni hizmete girecek havalimanlarında faaliyet gösteren/gösterecek kurum, kuruluş ve şirketlerin yer taleplerine istinaden tahsis planlama çalışmaları yapmak ve tahsis/ihale işlemlerini gerçekleştirmek.
- Yer hizmetleri ile ilgili programları hazırlamak, yatırım gerektiren faaliyetleri ile ilgili yıllık bütçeyi belirleyerek, verilen bütçeye göre faaliyetleri uygulama aşamasına getirmek.
- Havalimanı karla mücadele, FOD ve lastik izi temizliği, kuş, ot mücadele çalışmaları ile pist frenleme değerlerinin ölçümü, mâniaların belirlenmesine yönelik çalışmaların koşullarını belirlemek, gerekli araç, gereç, ekipman, malzeme ve akaryakıt temin etmek.
- Havalimanı içerisinde mevcut tüm mekanik ve tesisat sistemlerinin temin, tesis ve idamesi ile bunlarla ilgili işbaşı eğitimleri düzenlemek ve aksaklıklarla ilgili önlemleri almak.
- Havalimanlarının temel ihtiyaçlarından bagaj konveyörleri, bagaj arabaları, VOR konturpuası, portatif/mobil ATC kulesi vb. imalat ve tesisini yapmak.
- Uçuş, can ve mal emniyetini temin amacıyla havalimanlarında meydana gelebilecek uçak kaza kırım ve yangınları ile bina ve tesislerde çıkabilecek yangınlara zamanında ve uygun müdahalede bulunulması amacıyla ARFF (Havalimanı Kurtarma ve Yangınla Mücadele) hizmetlerinin uluslararası ve ulusal mevzuatlara göre sürekliliğini ve yürütülmesini sağlamak.
- Havalimanı genel elektrik ve özel aydınlatma sistemlerinin işletilmesi için gerekli planlama çalışmalarını yürütmek.
- Havalimanları ile seyrüsefer yardımcı istasyonları ve radar istasyonlarında genel elektrik ve özel aydınlatma sistemlerinin idamesi için gerekli planlama çalışmalarını yürütmek, bu amaca dönük olarak personelin iş başı eğitimlerini düzenlemek ve/veya

kanuni zorunluluklara bağlı olarak yetkili kurum/kuruluşlardan belge eğitimlerinin alınmasını sağlamak.

- Uçuş, can ve mal emniyetini temin amacıyla havalimanları içi ve dışında tesis edilen her türlü elektrik, elektronik ve mekanik sistem, cihaz ve mtemmimlerinin işletme güvenliğini ve sürekliliğini sağlamak, kontrol ve ayarlarını yapmak, yenileme ve iyileştirmeye dönük planlama ve yatırımları yürütmek.
- Genel elektrik ve özel aydınlatma sistemleri ile ilgili ihtiyaçları belirleyerek, güncel teknoloji doğrultusunda temin edilmesini sağlamak. Yeni kurulan ünitelere enerji temini ile ilgili gerekli çalışmalar yapmak, yatırım ihtiyaçlarını belirlemek.
- Havalimanlarında verilen yer hizmetleri ile ilgili ruhsatlandırma ve denetim işlemlerini yapmak.
- Stratejik gürültü haritaları, sera gazı hesaplanması, atıkların kontrolü gibi yeşil havalimanı; havalimanlarının engelli yolcuların kullanımına uygun hale getirilmesine yönelik engelsiz havalimanı ve ekonomik havalimanı projesi kapsamında gerekli çalışmaları yapmak.
- Seyrüsefer istasyonları ve radar istasyonları ile havalimanları için ihtiyaç duyulan işletme güvenliği ve sürekliliğini temin amacıyla her türlü elektrik cihaz, sistem ve altyapının (elektrojen grupları, kesintisiz güç kaynakları (UPS), trafo, enerji nakil hattı, yenilenebilir enerji sistemleri vb) temin, tesis ve idamesini sağlamak.
- Terminal binalarının kullanım planlarını hazırlamak. Hava tarafında uçak park planlaması, arazi tahsisi, kara tarafında ise terminal içinde yer tahsislerini planlamak; ticari hacimlerini belirleyerek gelir artırıcı faaliyetleri düzenlemek.
- Kuruluşumuz tarafından havalimanı kullanıcılarına verilen hizmet, sağlanan kolaylık ve tanınan imtiyaz hakkı karşılığı alınan ücretlerin belirlendiği tarifeyi oluşturmak ve uygulamak.
- Uçak trafiğine göre havalimanı çalışma saatlerini düzenlemek. Havalimanındaki hizmet araçları ile özel iş makinelerinin faaliyetlerini düzenlemek ve izlemek.
- Havacılık yayınlarının (AIP, AIP AMDT, AIP SUP, AIC, NOTAM vb.) yapılmasını sağlamak üzere gerekli çalışmaları yapmak. (koordinat bilgilerinin belirlenmesi, havacılık haritalarının yaptırılmasını sağlamak üzere protokol yapılması; maniaların yer, koordinat ve yükseklik bilgilerinin her bir havalimanı için ayrı ayrı belirlenerek uluslararası formatta yayımlanmak üzere ilgili birimlere gönderilmesini sağlamak).
- Havacılık teknolojisi ve mevzuatında meydana gelen değişiklik ve gelişmeleri takip etmek üzere uluslararası sivil havacılık kuruluşlarının çalışmalarını izlemek; toplantı ve

seminerlere katılmak; ilgili dokümanları izleyerek yenilik ve gelişmelerin bünyeye uyarlanmasını sağlar.

- Havalimanları işletme hizmetlerinin uluslararası standartlarda sağlanmasına ilişkin kurum içi Yönetim Sistemleri tetkikleri ve teknik incelemelerde bulunmak, gerektiğinde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ya da ICAO, ECAC, IATA (slot koordinasyon) gibi uluslararası kuruluşlarca yapılan denetimler öncesinde gerekli hazırlıkları yapmak; havalimanlarını denetime hazır hale getirmek ve gerekirse denetime refakat etmek.
- Hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi ve uygulanmasını sağlamak.
- Uluslararası kurallara uygun olarak havalimanlarının cihaz, sistem ve donanım olarak daha üst düzeylere getirilmesine yönelik geliştirmekte olan teknolojileri de göz önüne alarak, gerekli değişiklik tekliflerini yapmak ve bunlar üzerinde projeler hazırlamak.
- Yeni yapılacak havalimanları için yer seçimi yapılması; ÇED toplantılarına ve ihtiyaç programlarının hazırlanması ile ilgili çalışmalara katılmak.
- Faaliyetlerin etkin bir düzeyde sürdürülmesi amacıyla görev yapan personelin planlamasını yapmak, ihtiyaçları belirlemek, organizasyonu oluşturmak ve geliştirmek.
- Sivil amaçlı uçuşlar için silahlı kuvvetlere ait müşterek kullanımlı (sivil-asker) havalimanları ile ilgili protokollerin ilgili mercilerle istişare ederek düzenlenmesini sağlamak.
- İhtiyaç durumunda kurumsal paydaşlar (belediyeler, gümrük, meteoroloji, uçuş okulları vb) ile gerekli protokolleri tanzim ve imza etmek.
- İşletme faaliyetleri ile ilgili ICAO (International Civil Aviation Organization/ Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı), ACI (Airports Council International/Uluslararası Hava Alanları Konseyi), IATA (International Air Transport Association/ Uluslararası Hava Taşımacılığı Kurumu) ECAC (European Civil Aviation Conference/Avrupa Sivil Havacılık Konferansı), EUROCONTROL/AOT (EUROCONTROL Airport Operations Team/EUROCONTROL Hava alan İşletme Timi) NATO, CAPC/CAWG (Civil Aviation Planning Committee/Civil Aviation Working Group/Sivil Havacılık Planlama Komitesi ve Çalışma Grubu), CANSO (Civil Air Navigation Services Organization) yayınlarını izlemek ve hizmetlerin mevzuat çerçevesinde yürütülmesini sağlamak. Söz konusu kuruluşların yurt içi ve yurt dışı toplantılarına katılım sağlamak.
- 2920 sayılı Sivil Havacılık Kanunu gereğince ihtiyaç duyulan hava sahası düzenlemeleri, hava yolu şebekesinin geliştirilmesi, her türlü tahditli sahaların etüt ve planlamaları yapılarak, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına teklifte bulunmak.

- Uçuş emniyeti ile ilgili olarak gerekli haberleşme ve seyrüsefer yardımcı cihaz ve sistem ihtiyacını tespit etmek, yerlerinin etüdünü yapmak, temin ve tesislerini sağlayarak sektörün hizmetine sunmak.
- Seyrüsefer yardımcı cihaz ve sistemleri ile özel aydınlatma sistemlerinin periyodik uçuş kontrolünün yapılmasını sağlamak.
- Havalimanı için aletli alçalma ve standart kalkış/iniş usullerini hazırlamak.
- Hava Trafik Yönetimi ile ilgili işlerini ve Havacılık Muhabere Hizmetlerini yürütmek.
- Uluslararası Hava Seyrüseferinin güven, düzen, kalite ve verimliliğini artırmak için gerekli bilgi akışını sağlamak üzere havacılık yayınlarını (AIP, AIP AMDT, AIP SUP, AIC, NOTAM vb.) zamanında yayımlamak ve güncellemek.
- Uçuşlara ait Uçuş Planı bilgilerini ve bunlara ilişkin ATS mesajlarını (DEP, ARR, DLA, CHG, CNL) gerekli adreslere çekmek ve takibini yapmak.
- Uçuşlara ilişkin permi bilgilerini takip etmek, normal mesai saatleri haricinde ve resmi tatillerde Permi tahsis etmek.
- “Arama ve Kurtarma” hizmetlerinin ulusal ve uluslararası Kuruluşlarla koordinasyonunu sağlamak.
- Hava hadiselerini incelemek, değerlendirmek, neticelendirmek ve Kaza/Kırım Komisyonlarına katılım sağlamak.
- Gelişmekte olan teknoloji ve/veya artan uçuş trafiği göz önüne alınarak araç, cihaz, sistem ve donanımlar ile mevcut/yeni altyapı üzerinde gerekli değişiklik/ilave yatırım tekliflerini yapmak ve projeler hazırlamak.
- Havalimanlarında hava seyrüseferinin sağlanmasına ilişkin denetimlerde bulunmak.
- Yurt içi ve yurt dışı kurumsal paydaşlar ile daimi temas sağlamak, bilgi alış verişinde bulunmak, hizmet alanı ile ilgili seminer, toplantı, eğitime yönelik faaliyetlerde bulunmak ve katılım sağlamak.
- Hava sahasının etkin kullanımı için sivil/asker koordinasyonunu geliştirmek.
- EUROCONTROL (Avrupa Hava Seyrüsefer Emniyeti Teşkilatı) ile ilgili işlemlerin adı geçen Teşkilatın uluslararası sözleşmesi (Çok Taraflı Anlaşma ve Revizelerle birlikte) ve mevzuatları çerçevesinde yürütülmesini sağlamak.
- Yol ücretlerine esas teşkil eden trafik bilgilerinin, EUROCONTROL Teşkilatına gönderilmesi ve Ülkemize ait Milli Maliyet tespit çalışmalarının yürütülmesini sağlamak.

- Kalite Çevre ve Emniyet Yönetim Sistemi konularındaki çalışmaları takip ederek sistem kurulması, geliştirilmesi ve idamesi hususlarında faaliyetlerde bulunmak.
- KKTC/Ercan tavsiyeli hava sahasına ilişkin olarak hava sahası düzenleme çalışmalarını, hava trafik hizmetlerinin koordinasyonunu yürütmek; tüm havacılık bilgilerini ICAO formatına göre hazırlamak, baskı ve dağıtımını sağlamak.
- KKTC/Ercan tavsiyeli hava sahasına ilişkin Havacılık Bilgi/Verilerinin (AIP, AIC, SUP, NOTAM vb) ICAO formatına göre hazırlamak, baskı ve dağıtımını yapmak.
- 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu, 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun, Milli Sivil Havacılık Güvenlik Programı, ICAO ve ECAC Standartları çerçevesinde sorumluluk alanındaki havalimanlarında havacılık güvenliğini sağlanmasını temin etmek.
- Güvenlik Yönetim Sistemi (GYS) konularındaki çalışmaları takip ederek, sistem kurulması, geliştirilmesi ve idamesi hususlarında faaliyetlerde bulunmak.
- Ülkemiz sivil hava sahasına hizmet vermek üzere Haberleşme, Seyrüsefer, Gözetim (CNS: Communication, Navigation, Surveillance) Sistemlerinin temini, tesisi, modernizasyonu, idamesi ile tüm hava trafik emniyeti elektronik sistemlerinin 24 saat faal halde tutulmasının sağlanması.

Kuruluşun Hukuki Durumu

DHMİ Genel Müdürlüğü Ana Statüsü çerçevesinde; DHMİ tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı bir **Kamu İktisadi Kuruluşu** olup, özel hukuk hükümlerine tabi, Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı'nın ilgili Kuruluşu'dur. Kuruluşun sermayesinin tamamı devlete aittir.

DHMİ'nin tüm hukuki işlemlerini düzenlemek, yürütmek, izlemek ve sonuçlandırmak Hukuk Müşavirliği'nin görevidir.

Denetleme

DHMİ, denetim yönünden; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ve 3346 sayılı Kanunlar ile 233 sayılı KHK ile hükümlerine tabi bulunmaktadır. Sayıştay, Kuruluşumuzun mali faaliyetlerini, karar ve işlemlerini hesap verme sorumluluğu çerçevesinde denetler. *(Kısaca; Kuruluşun dış denetimi 6085 sayılı Sayıştay Kanunu uyarınca Sayıştay tarafından yapılmakta; kamu adına nihai denetim, 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun gereği TBMM denetimi ile tamamlanmaktadır.)* Sayıştay denetiminden ayrı olarak, Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı; İşletmemiz faaliyetlerini (ilgili kuruluş olması nedeniyle) kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülmesini gözetmekle görevlendirilmiştir. Ayrıca, Kuruluşumuz mali işlemleri bağımsız bir muhasebe denetim firmasınca yıllık bazda denetlenmektedir.

Dış denetimden ayrı olarak, İşletmemiz işlemlerinin mevzuata uygunluğunun denetimi Teftiş Kurulu Başkanlığı'nca yapılmaktadır.

İç Kontrol

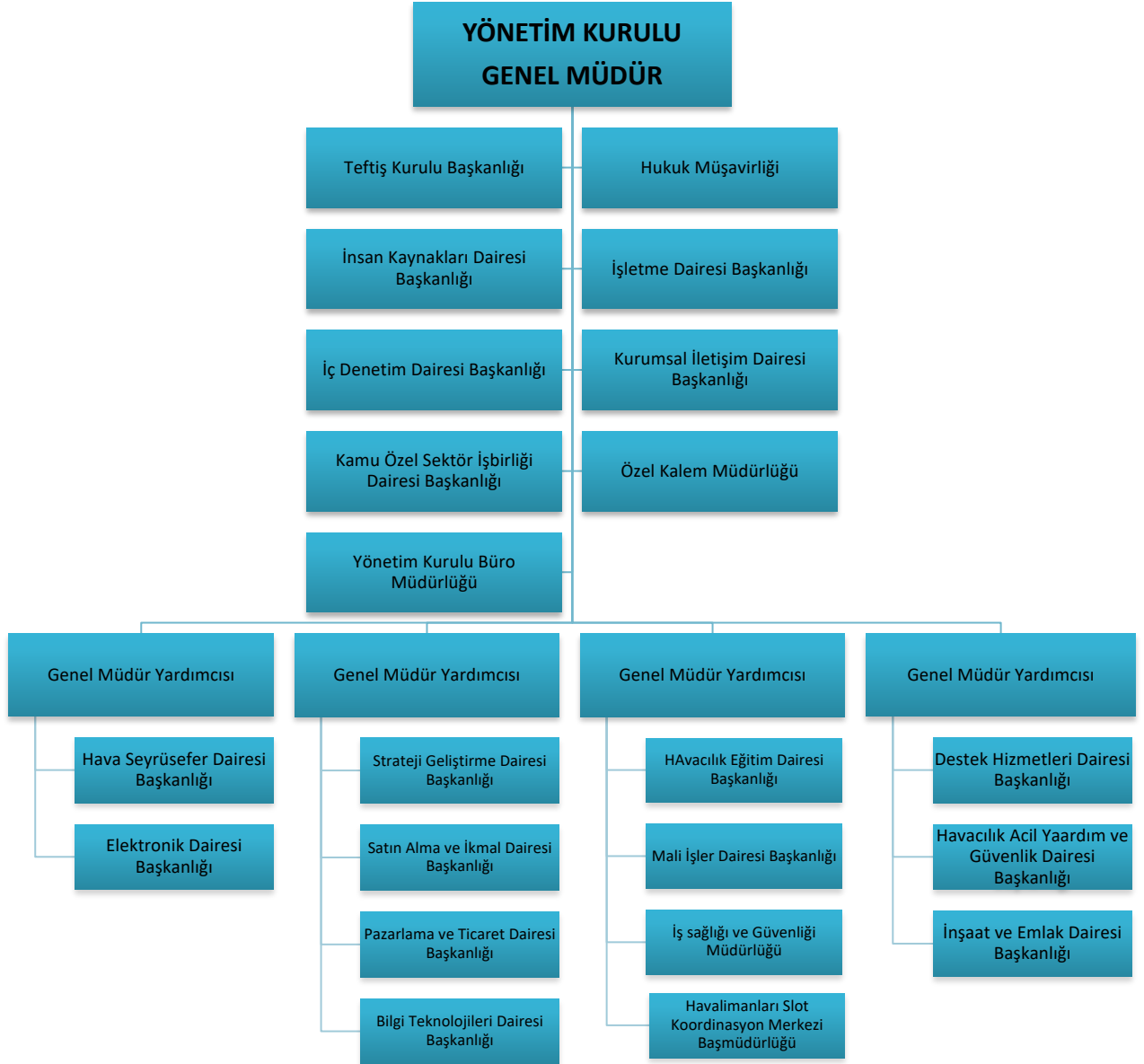
Kamu iktisadi teşebbüslerinin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynaklarının korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere kamu iktisadi teşebbüsleri tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi de kapsayacak kontroller bütününden oluşan yönetim sistemine iç kontrol denilmektedir. İç denetim ise kamu iktisadi teşebbüslerinin faaliyetlerini geliştirmek ve onlara değer katmak amacıyla yapılan bağımsız nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir.

ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi ile koordine bir şekilde uluslararası standartlara uygun ve etkin bir iç kontrol sistemi oluşturulmasına yönelik çalışmalar devam etmekte olup kalite yönetim sistemi ile entegre bir iç kontrol sisteminin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir.

Kuruluşumuzda kurumsal yönetim, risk yönetimi ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirilmesine yönelik öneriler getirmek üzere İç Denetim Dairesi Başkanlığı kurulmuştur. İç Denetim faaliyetlerinin; sistem denetimi, performans denetimi, mali denetim, uygunluk denetimi ve bilgi teknolojisi denetimini kapsayacak şekilde risk odaklılık esas alınarak gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

DHMİ ORGANİZASYON YAPISI

MERKEZ TEŞKİLAT SEMASI

Genel Müdürlük Merkez Teşkilatı, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, 16 Daire Başkanlığı, Havalimanları Slot Koordinasyon Merkezi Başmüdürlüğü ve 3 Müstakil Müdürlük olmak üzere toplam 22 Birimden oluşmaktadır.

TAŞRA TEŞKİLAT ŞEMASI

YÖNETİM KURULU GENEL MÜDÜR

→ Ankara Esenboğa Havalimanı	→ Adıyaman Havalimanı	→ Kastamonu Havalimanı
→ İzmir Adnan Menderes Havalimanı	→ Ağrı Ahmed-i Hani Havalimanı	→ Kayseri Havalimanı
→ Antalya Havalimanı	→ Amasya Merzifon Havalimanı	→ Kocaeli Cengiz Topel Havalimanı
→ Muğla Dalaman Havalimanı	→ Balıkesir Koca Seyit Havalimanı	→ Konya Havalimanı
→ Muğla Milas Bodrum Havalimanı	→ Balıkesir Merkez Havalimanı	→ Malatya Havalimanı
→ Adana Havalimanı	→ Batman Havalimanı	→ Mardin Havalimanı
→ Trabzon Havalimanı	→ Bingöl Havalimanı	→ Muş Sultan Alparslan Havalimanı
→ Erzurum Havalimanı	→ Bursa Yenişehir Havalimanı	→ Ordu Giresun Havalimanı
→ Gaziantep Havalimanı	→ Çanakkale Havalimanı	→ Samsun Çarşamba Havalimanı
→ İstanbul Atatürk Havalimanı*	→ Denizli Havalimanı	→ Siirt Havalimanı
→ Hava Trafik Kontrol Merkezi	→ Diyarbakır Havalimanı	→ Sinop Havalimanı
→ İstanbul Havalimanı	→ Elazığ Havalimanı	→ Sivas Nuri Demirağ Havalimanı
→ Sabiha Gökçen Hvl. Hava Trafik	→ Erzincan Havalimanı	→ Şanlıurfa GAP Havalimanı
→ Alanya Gazipaşa Hvl. Hava Trafik	→ Gökçeada Havalimanı	→ Şırnak Şerafettin Elçi Havalimanı
→ Zonguldak Çaycuma Hvl. Hava Trafik	→ Hatay Havalimanı	→ Tokat Havalimanı
→ Zafer Hvl. Hava Seyrüsefer	→ Iğdır Havalimanı	→ Uşak Havalimanı
→ Aydın Çıldır Hvl. Hava Seyrüsefer	→ Isparta S. Demirel Havalimanı	→ Van Ferit Melen Havalimanı
→ Çukurova Havalimanı**	→ Kahramanmaraş Havalimanı	→ Tekirdağ Çorlu Atatürk Havalimanı
	→ Kapadokya Havalimanı	→ Hakkari Yüksekova Selahaddin Eyyubi Havalimanı
	→ Kars Harakani Havalimanı	

(*) 07 Nisan 2019 tarihinde tarifeli seferlere kapatıldı.

(**) Yapım çalışması devam etmektedir.

Taşra Teşkilatı, 10 Havalimanı Başmüdürlüğü, Türkiye Hava Trafik Kontrol Merkezi Başmüdürlüğü ile 39 Havalimanı Müdürlüğünden oluşmaktadır.

Ayrıca, DHMİ tarafından işletilmeyen 10 Havalimanında Hava Seyrüsefer/Trafik ile Elektronik hizmetleri sunulmaktadır.

Dipnot 1: Yukarıda belirtilen havalimanlarına ek olarak yapılan protokol kapsamında Eskişehir Hasan Polatkan, Selçuk Efes, Hezarfen ve Samsun 19 Mayıs havalimanlarına hava trafik ve elektronik hizmetleri sunulmaktadır.

Dipnot 2: Sabiha Gökçen Havalimanı hava trafik hizmetleri ilgili hava seyrüsefer müdürlüğü bünyesinde sunulmaktadır.

DHİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN KÖİ PROJELERİ

Yap – İşlet - Devret

Kamu-özel sektör işbirliği kapsamında; havalimanlarımızda yeni terminal binalarının Yap-İşlet-Devret Modeli ile yapımı için gerçekleştirilen ihaleler sonucunda;

- Antalya Havalimanı I. ve II. Dış Hatlar Terminalleri,
- Atatürk Havalimanı Dış Hatlar Terminali,
- Muğla Dalaman Havalimanı Dış Hatlar Terminali,
- İzmir Adnan Menderes Havalimanı Dış Hatlar Terminali
- Muğla Milas Bodrum Havalimanı Dış Hatlar Terminali
- Ankara Esenboğa Havalimanı İç ve Dış Hatlar Terminali
- Zafer Bölgesel Havalimanı
- İstanbul Havalimanı
- Çeşme Alaçatı Ekrem Pakdemirli Havalimanı

Kiralama Modeli ile İhale Edilen Terminaller ve Havalimanları;

- Atatürk Havalimanı İç-Dış Hatlar Terminali, Katlı Otopark ve Genel Havacılık Terminali,
- Antalya Havalimanı I. ve II. Dış Hatlar Terminali ile İç Hatlar Terminali, CIP ve Müteimmimleri,
- İzmir Adnan Menderes Havalimanı Dış Hatlar Terminali, CIP, İç Hatlar Terminali ve Müteimmimleri
- Muğla Dalaman Havalimanı Dış Hatlar Terminali, İç Hatlar Terminali ve Müteimmimleri
- Muğla Milas Bodrum Havalimanı Dış Hatlar Terminali, CIP/Genel Havacılık Terminali ile İç Hatlar Terminali ve Müteimmimleri
- Aydın Çıldır Havalimanı
- Zonguldak Çaycuma Havalimanı,
- Alanya Gazipaşa Havalimanı

Söz konusu modelin belirlenen kriterler çerçevesindeki son derece başarılı performansları dikkate alınarak; halen Yap-İşlet-Devret Modeli ile işletilen diğer terminallerin de işletim süresi bitimini müteakip kiralama modeli ile işletilmesi planlanmaktadır. Diğer taraftan; halen Kuruluşumuzca işletilmekte olan bazı havalimanlarının da bu modelle işletilebilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.